

A MAGYAR SZOCIOLÓGIAI TÁRSASÁG

– módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt –

ALAPSZABÁLYA

2025. május 9.

amely készült az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011c évi CLXXV. törvény, valamint a 2013. évi V. törvény (Ptk.) alapján, és amely egységes szerkezetben tartalmazza – a korábbi Alapszabály módosításhoz képest történt változásokat dőlt betűvel jelezve – a 2018. október 19. napjáig történő módosításokat az alábbiak szerint.

A Magyar Szociológiai Társaság (továbbiakban: Társaság vagy Egyesület) tudományos, szakmai szervezet, amely politikai és pártállástól függetlenül a magyar szociológia minden világnézeti és szakmai irányzatát, iskoláját, csoportját tömöríteni kívánja. Szabad fórumot kíván biztosítani a magyar társadalomfejlődés alapkérdéseinek, a szociológiai kutatás eredményeinek, a tudomány belső problémáinak és a tudomány és a társadalom közötti viszony megvitatásának. A szakmai értékek és színvonal képviselésében kíván befolyást gyakorolni a diszciplínát érintő tudománypolitikai döntésekre. Működése során számít a szociológia határterületén, a kutatási eredmények alkalmazásában dolgozók aktív részvételére, különös súlyt kíván helyezni a felnövekvő új szociológus nemzedékek, egyetemi hallgatók bevonására.

I.

Az egyesület adatai

A Társaság neve:	<i>Magyar Szociológiai Társaság</i>
A Társaság angol elnevezése:	<i>Hungarian Sociological Association</i>
A Társaság székhelye:	1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4.
A Társaság jellege:	egyesület (nonprofit)
A Társaság elérhetősége:	E-mail: mszt@szociologia.hu ; szocszemle@szociologia.hu Honlap: www.szociologia.hu

II.

A Társaság célja, tevékenysége

1. Az egyesület célja

A Magyar Szociológiai Társaság tömöríti a magyar szociológusokat, ideértve a szociológia szakos hallgatókat, valamint azokat a társadalomkutatókat, egyetemi és főiskolai oktatókat, akik a szociológiával határos, vagy összefüggő területen dolgoznak és a szociológiai tudományt (elveket és módszereket) alkalmazzák munkájukban.

2. Az egyesület tevékenysége

- a) A Társaság tevékenységével szeretné előmozdítani a szociológiai elméletek és módszertan fejlesztését, valamint a szociológiai szemléletmód minél szélesebb körű érvényesítését az oktatásban, a kutatásban és a tudományos közéletben.

- b) A szociológiai kutatások időszerű kérdéseiről vitákat szervez, figyelemmel kíséri mind a hazai, mind a nemzetközi szociológiában folyó kutatásokat és azok eredményeit.
- c) Évenkénti kongresszusaival előmozdítja a magyar szociológia fejlődését, a tudományos eredmények megismerését, a szakmai információk áramlását.
- d) Információs rendszerével, a kutatások és publikációk nyilvántartásával segítséget nyújt a Társaság tagjai szakmai, kutatói és tudományos tevékenységéhez.
- e) Eseti könyv-, és lapkiadás.

III.

A Társaság működésére vonatkozó általános szabályok, a Társaság feladatai

1. A Társaság közvetlen politikai tevékenységet nem folytat, szervezete pártoktól független és azoknak anyagi támogatást nem nyújt, azoktól támogatást nem kap, országgyűlési, fővárosi, megyei és helyi önkormányzati képviselőjelöltet nem állíthat.
2. A Társaság működési területe Magyarország és az Európai Unió egész területe.
3. A Társaság céljait különösen az alábbi feladatai ellátásával kívánja elérni:
 - A Társaság részt kíván venni a magyar társadalom alapkérdéseinek megvitatásában és azok tudományos feltárásában mind tagjai, rendezvényei által. Viták szervezésével, rendezvényeivel és állásfoglalásaival, a szakosztályos működésével és működtetésével a magyar társadalom fejlődését kívánja elősegíteni.
 - A Társaság a szociológiai képzés, továbbképzés és minősítés kérdéseit fórumain megvitatja, együttműködésre törekszik a tudomány és a képzés intézményeivel.
 - A szociológiai tudomány nemzetközi kapcsolatait építve és ápolva nemzetközi konferenciákat, hazai és külföldi kutatók számára vitaüléseket szervez. Szervezeti és szakmai bázisával elősegíti és támogatja a magyar szociológusok nemzetközi tevékenységét.
 - Mint a Nemzetközi Szociológiai Társaság (ISA) és az Európai Szociológiai Társaság (ESA) tagszervezete, ellátja e szervezetben a magyar képvisellel összefüggő teendőket.
 - A Társaság kiadja a „Szociológiai Szemle” című folyóiratot.
 - A Társaság közhasznú tevékenységei közül az Egyesület cél szerinti feladatkörébe tartozik továbbá tudományos tevékenység és kutatás, valamint nevelés, oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés.
 - Az Egyesület következetesen törekszik a tevékenységi körébe tartozó feladatoknak a tagok érdekében összhangban való végrehajtására.

IV.

A Társaság vagyona és gazdálkodása

1. A Társaság tartozásaiért saját vagyonával felel. A tagok – a tagdíj megfizetésén túl – a Társaság tartozásaiért saját vagyonukkal nem felelnek.

2. Az Egyesület működéséhez szükséges bevételeit – a vonatkozó jogszabályi feltételek betartásával – elsősorban az alábbiak jelentik:
 - a) tagdíj és a tagok hozzájárulásai;
 - b) jogosultság fennállása esetén költségvetési támogatás;
 - c) más szervezettől, illetve magánszemélytől kapott adomány;
 - d) a Társaság saját bevételei befektetési tevékenységből származó bevétel;
 - e) gazdasági tevékenységből (szolgáltatás nyújtásából) származó bevétel;
 - f) a Társaság által kezelt pályázatokból befolyt jövedelem
 - g) az a)–f) pontok alá nem tartozó egyéb bevétel.
3. A Társaság az egyesületi cél megvalósításával közvetlenül összefüggő gazdasági tevékenység végzésére jogosult.
4. A Társaság kezességet nem vállalhat, váltót, illetve más hitelviszonyt megtestesítő értékpapírt nem bocsáthat ki, váltót nem fogadhat el, és vállalkozásának fejlesztéséhez közhasznú tevékenységét veszélyeztető mértékű hitelt nem vehet fel; költségvetési támogatást hitel fedezetéül, illetve hitel törlesztésére nem használhatja fel, befektetési tevékenységet nem folytathat.
5. A Társaság vagyonát céljának megfelelően használhatja, vagyonát nem oszthatja fel tagjai között, és a tagok részére nyereséget nem juttathat. A Társaság vagyonát csak a jelen Alapszabályban meghatározott tevékenységeire fordíthatja. Amennyiben a Társaság árbevétele meghaladja az ötmillió forintot, a tagok az Elnökségtől elkülönült felügyelő szervet hoznak létre.
6. Az Egyesület éves költségvetési terv alapján gazdálkodik, amelyet a Közgyűlés fogad el. A Társaság gazdálkodásáról az Elnökség jelentést készít, amelyet elfogadás céljából a Közgyűlés elé terjeszt.
7. A Társaság a cél szerinti tevékenységből, illetve gazdasági tevékenységből származó bevételeit és ráfordításait elkülönítetten köteles nyilvántartani.
8. A Társaság – a bárki által, megkötés nélkül igénybe vehető szolgáltatás kivételével – a felelős személyt, a támogatót, valamint az e személyek hozzátartozóját cél szerinti juttatásban nem részesítheti.
9. A Társaság által nyújtott cél szerinti juttatás bárki által megismerhető, s annak odaítélését a Közgyűlés által jóváhagyott szabályzat alapján a Társaság pályázathoz kötheti. A pályázat azonban nem tartalmazhat olyan feltételeket, amelyekből – az eset összes körülményeinek mérlegelésével – megállapítható, hogy a pályázatnak előre meghatározott nyertese van. Ilyen színlelt pályázat a cél szerinti juttatás alapjául nem szolgálhat.

V.

A Társaság tagjai, tagok jogai és kötelezettségei

1. A Társaság tagsága önkéntes tagokból áll.
2. Az Egyesület tagja lehet az a természetes személy, jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet,

- aki vagy amely a szociológia, vagy a vele határos tudományok területén kutatói, oktatói tevékenységet fejt ki, vagy tevékenységében a szociológia eredményeit alkalmazza,
- továbbá minden természetes vagy jogi személy, vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely nem a szociológia, vagy a vele határos tudományok területén fejt ki tevékenységet, de fontosnak tartja a magyar szociológia önkéntes szakmai egyesületének fenntartását a szakma fejlődése, társadalmi presztízsének biztosítása és minél szélesebb körű hasznosítása érdekében,

és a Társaság célkitűzésével egyetért, a célok megvalósítása érdekében tevékenységében aktívan részt kíván venni, továbbá a Társaság Alapszabályában foglalt rendelkezéseket elfogadja, és tagfelvételét a Társaság erre feljogosított szerve elfogadta. Valamint a szociológiával kapcsolatos tevékenységét az etikai kódex alapján folytatja.

3. Minden tagsági viszony felvétellel keletkezik. A felvételi kérelmekről az Elnökség dönt. Amely szervezet vagy személy a Társaság tagja kíván lenni, tagfelvételi kérelmet nyújt be a Társaság Elnökéhez, aki e kérelmet jóváhagyás céljából az Elnökség soron következő ülése elé terjeszti. Az Elnökség legkésőbb a bejelentés beérkezésétől számított 60 napon belül köteles a bejelentésről dönteni. A tag regisztrálását a Titkár végzi el. A tagfelvételt megtagadó határozat ellen a Közgyűléshez lehet fellebbezni.

4. A tagsági jogviszony megszűnik:

- a) A tag kilépésével;
- b) A tag kizárásával;
- c) A tag halálával, illetve a nem természetes személy jogutód nélküli megszűnésével
- d) vagy a Társaság jogutód nélküli megszűnésével.

5. A tagsági jogviszonyát a tag az Elnökségéhez címzett írásbeli nyilatkozatával bármikor, indokolás nélkül megszüntetheti. A nyilatkozat e-mailben is megküldhető (arról az e-mail-címről, amelyről a tag korábban nyilatkozott, hogy az övé). A tagság a naptári év utolsó napján szűnik meg.

6. A tagnak jogszabályt, a Társaság alapszabályát, Etikai kódexét vagy Közgyűlési határozatát súlyosan vagy ismételten sértő, továbbá a Társaság céljával összeegyeztethetetlen magatartása esetén az Elnökség – bármely egyesületi tag vagy egyesületi szerv kezdeményezésére – a taggal szemben kizárási eljárást folytathat le. Kizárható a tag akkor is, ha a tag egy – a póthatáridőt és a jogkövetkezményekre, azaz a kizárással történő figyelmeztetést is tartalmazó – felszólítás után sem fizeti meg az adott évi tagdíjat legkésőbb adott év március hó 31. napjáig

A tag kizárását napirendjére tűző Elnökségi ülésre a kizárni szándékozó tagot (a napirendet is tartalmazó meghívón túl) a kizárással kapcsolatos szabályokról való tájékoztatással és a kizárási ok megjelölésével kell meghívni.

A kizárást kimondó határozat meghozatala előtt a jelen lévő tagnak lehetőséget kell biztosítani arra, hogy védekezését és álláspontját az Elnökség előtt előadja.

Az Elnökségnek a kizárást kimondó határozata ellen a jog- vagy alapszabálysértőnek vélt határozat megsemmisítése iránt bármely tag a határozat tudomására jutásától számított harminc napos jogvesztő határidőben pert indíthat. A perindítás a határozat végrehajtását nem gátolja, a bíróság azonban indokolt esetben – a tag kérelmére – a határozat végrehajtását felfüggesztheti. A per az Egyesület székhelye szerint illetékes törvényszék hatáskörébe tartozik.

A tag kizárását kimondó határozatot írásba kell foglalni és indokolással kell ellátni; az indokolásnak tartalmaznia kell a kizárás alapjául szolgáló tényeket és bizonyítékokat, továbbá a jogorvoslati lehetőségről való tájékoztatást. A kizáró határozatot a taggal közölni kell.

7. A Társaság tagjának joga, hogy

- a) a Társaság és szakosztályainak működésében részt vegyen,
- b) az Elnökség jóváhagyásával szakosztályokat alapítson,
- c) javaslatot tegyen rendezvények szervezésére és megtartására,
- d) a Társaság rendezvényein felszólaljon, azok rendje szerint előadásokat tartson, és tudományos nézeteit szabadon terjeszthesse,
- e) rendszeresen megkapja a Társaság tagjait megillető információkat,
- f) a közgyűlés rendjének megfelelően felszólaljon, kérdéseket tegyen fel, javaslatokat és észrevételeket tegyen, közreműködjön a határozatok meghozatalában, a tisztségviselők választásában,
- g) a Társaság bármely tisztségére jelöltet állíthat, választhat és bármely tisztségre megválasztható,
- h) javaslatokat és indítványokat tehet, továbbá kérdésekkel, panasszal, felszólalással és fellebbezéssel fordulhat a Társaság Elnökségéhez, Elnökéhez, illetve a Közgyűléshez,
- i) a Társaság bármely szervének törvénysértő határozatát – a tudomására jutástól számított 30 napon belül – a bíróság előtt megtámadhatja,
- j) a Társaság vezető szervei határozatának végrehajtását elősegítheti,
- k) tagja legyen a Jelölő Bizottságnak.

Tagsági jogait a természetes személyek csak személyesen, a jogi személyek, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek megbízott képviselőjük útján gyakorolják.

A Közgyűlésen valamennyi szavazásra jogosult tag egyenlő szavazattal rendelkezik.

8. A Társaság tagjának kötelezettsége, hogy

- a) közreműködjék a Társaság célkitűzéseinek megvalósításában,
- b) ne veszélyeztesse az egyesület céljának megvalósítását és az egyesület tevékenységét,
- c) megtartsa az Alapszabály és egyéb, az Alapszabályban rögzített módon elfogadott, belső szabályzat rendelkezéseit,
- d) a Közgyűlés vagy a Társaság más szerve által számára előírt, vagy önkéntesen vállalt kötelezettségeit teljesítse,
- e) az előírt tagdíjat, felajánlást a Társaság részére befizesse,
- f) a személyi adatainak (e-mail-cím, postai értesítési cím) változásáról értesítse a Titkárt.

A tag tagdíjfizetési kötelezettségének minden év március hó 31. napjáig köteles eleget tenni.

A természetes személyek között a diákok, munkanélküliek, 3 év alatti gyermeket nevelők és nyugdíjasok az Elnökség által évente meghatározott alaptagdíj felét fizetik.

9. A Társaság minden tagja – az alaptagdíjon felül – önként felajánlott tagdíj-kiegészítéssel támogathatja a Társaság céljainak hatékonyabb megvalósítását. Az a természetes személy, aki az alaptagdíj legalább másfélszeresével, illetve az a jogi személy, amely az alaptagdíj legalább kétszeresével támogatja a Társaságot, kiemelt támogatónak minősül.

VI. A Társaság szervezeti felépítése

1. Szakosztályok

a) A Magyar Szociológiai Társaság tagjainak Társaságon belüli szakmai tevékenysége a Társaság szakosztályaiban folyik. A szakosztályok szakmai önállóságát a Társaság elismeri és támogatja. A szakosztályok a nemzetközi szakmai társaságokkal önálló kapcsolatba léphetnek. A szakosztály 3 évente szakosztályelnököt és szakosztálytitkárt választ (akik a szakosztály tisztségviselői). A szakosztályok szerveződhetnek szakmai és regionális alapon is. A szakosztályt alapítani szándékozó tagok a szakosztály alapítását írásban bejelenti, és ezt az Elnökség hagyja jóvá.

b) A Társaság a már létező szakosztályok jogfolytonos működését elismeri. A szakosztályok működési rendjüket, szervezeti felépítésüket maguk határozzák meg, az erről szóló dokumentumokat a Társaság Titkáránál letétbe helyezik, aki erről a Társaság tagjait a honlapon tájékoztatja. A Közgyűlés határozata alapján a Társaság csak azokat a szakosztályokat tekinti működőnek, amelyek évente legalább 2 nyilvános, tudományos programmal egybekötött szakosztályi ülést tartanak, és az Elnökségnek beszámolnak. Az Elnökség évente törli azokat a szakosztályokat, amelyek nem tesznek eleget kötelezettségeiknek.

2. Közgyűlés

a) A Társaság döntéshozó szerve a Közgyűlés, amely a tagok összességéből áll. A Közgyűlés évente legalább két alkalommal ülésezik online vagy személyes jelenléti formában.

b) A Közgyűlés nem nyilvános; azon a tagokon és az ügyvezetésen kívül a Közgyűlés összehívására jogosult által meghívottak és az Alapszabály vagy a Közgyűlés határozata alapján tanácskozási joggal rendelkező személyek vehetnek részt.

c) A Közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik:

- c.1 a Társaság Alapszabályának meghatározása, elfogadása és módosítása,
- c.2 az éves költségvetés elfogadása, az éves beszámoló/ mérleg és a közhasznúsági éves jelentés/beszámoló elfogadása,
- c.3 a Társaság elnöksége és elnöke éves beszámolójának elfogadása,
- c.4 a Társaság működésének felügyelete,
- c.5 döntés más társadalmi szervezettel való egyesülés, úgyszintén a Társaság feloszlásának vagy szétválásának kimondásáról,
- c.6 döntés gazdasági, vállalkozási tevékenység elkezdéséről, illetőleg megszüntetéséről,
- c.7 a Társaság Elnökségének, Felügyelő Bizottsága (felügyelő szerv) tagjainak megválasztása, illetve döntés visszahívásukról, valamint a díjazásuk megállapítása,
- c.8 a végelszámoló kijelölése,
- c.9 Társaság megszűnése esetén a kijelölt szervezet meghatározása, a végelszámoló kijelölése,
- c.10 a Társaság szakmai díjainak megalapítása és megszüntetése,
- c.11 a jelenlegi és korábbi egyesületi tagok, a vezető tisztségviselők és a felügyelőbizottsági tagok vagy más egyesületi szervek tagjai elleni kártérítési igények érvényesítéséről való döntés.

d) A Közgyűlést évente két alkalommal az Elnökség hívja össze. A Közgyűlést úgy kell előkészíteni, hogy a szavazásra jogosultak annak időpontjáról, napirendjéről és írásos előterjesztéseiről az ülés időpontja előtt legalább 8 nappal tudomást szerezzenek.

Akkor is össze kell hívni a Közgyűlést 15 napon belül, ha azt a bíróság elrendeli, vagy a tagok egyharmada – az ok és a cél megjelölésével – kéri, továbbá ha az Egyesület ellen 5.000.000,- Forintnál nagyobb értékre pert indítottak, vagy tartozásai a vagyonát meghaladják, vagy előreláthatólag a Társaság nem lesz képes a tartozásokat esedékességgkor teljesíteni valamint, ha az Elnökség rendkívüli Közgyűlés összehívását tartja szükségesnek, különösen ha a Társaság céljainak elérése veszélybe került.

e) A közgyűlési meghívó e-mailben vagy levélben történő kézbesítésétől vagy közzétételétől számított 3 napon belül a tagok és az egyesület szervei az Elnökségtől a napirend kiegészítését kérhetik, a kiegészítés indokolásával. A napirend kiegészítésének tárgyában az Elnökség jogosult dönteni. Ha a napirend kiegészítése iránti kérelemről az Elnökség nem dönt vagy azt elutasítja, a Közgyűlés a napirend elfogadásáról szóló határozat meghozatalát megelőzően külön dönt a napirend kiegészítésének tárgyában.

f) A közgyűlés – amennyiben az Elnökség így dönt – videókonferencia útján is tarthat ülést. A meghívóban a részvételhez szükséges linket, illetve egyéb adatokat közölni kell. A videókonferencián a tagok olyan alkalmazás útján vehetnek részt, amely alkalmazás lehetővé teszi, hogy

- a tagok egymás személyét azonosítani tudják az online hang- és képközvetítés útján;
- valamennyi tag az üléshez hozzá tudjon szólni;
- valamennyi tag a másik tagot látja és hallja. A közgyűlés megtartására olyan alkalmazást kell választani, amely széleskörűen elérhető és alkalmazása nem igényel felhasználói szintűnél mélyebb számítástechnikai ismereteket.

Videókonferenciás Közgyűlés esetén a szavazásokat egy a személyes azonosítást kétséggel nem hagyhatóan lehetővé tevő online szavazófelületen kell lebonyolítani. A jegyzőkönyvet videókonferenciás Közgyűlés esetében csak a Társaság elnöke írja alá, jelenléti ív nem készül, a résztvevők listáját – lehetőség szerint az alkalmazásból letöltött vagy kifényképezett formában – a jegyzőkönyvvel együtt kell őrizni.

g) Közgyűlési határozat közgyűlés megtartása nélkül, írásban is meghozható azokban az ügykörökben, amelyben ennek lehetőségét a jogszabály vagy jelen Alapszabály nem zárja ki.

- Írásbeli szavazás esetén az Elnök a közgyűlési meghívóra vonatkozó szabályok betartásával megküldi a közgyűlési határozat javaslatát valamennyi szavazati joggal rendelkező tag részére postán vagy a tag által írásban bejelentett e-mail-címre azzal a felhívással, hogy a 15 (tizenöt) napon belül a mellékelten megküldött szavazólapon szavazzanak arról, hogy a javaslatot elfogadják („igen” szavazat), ellenzik („nem” szavazat), vagy a szavazástól tartózkodnak („tartózkodom” szavazat).
- Az írásbeli szavazásra való felhívást a tagok elektronikus levelezési címére meg kell küldeni.
- Érvényes az az írásbeli szavazat, amely módosítást, kiegészítést nem tartalmaz, szavazati joggal rendelkező tag által aláírt, és postai úton megküldött a Társaság székhelyének címére

vagy átadták az Elnöknek vagy valamelyik Elnökségi tagnak vagy az aláírt beszkenelt példányt elektronikusan a tag írásban bejelentett e-mail-címéről megküldték az Elnöknek, vagy a személyes azonosítást kétségtől lehetővé tevő online szavazófelületen adták le, amennyiben az Elnökség a felhívásban ilyen szavazófelületen történő szavazást írt elő.

- Az írásbeli szavazásra megjelölt határidő utolsó napjától 3 (három) napon belül az Elnökség két tagja Írásbeli Szavazási Jegyzőkönyvben rögzítve megállapítja a szavazás eredményét.
- A közgyűlés tartása nélküli határozathozatal során a határozatképességre és szavazásra vonatkozó rendelkezéseiket azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a határozathozatali eljárás akkor eredményes, ha legalább annyi szavazatot megküldenek az Elnökség részére a tagok, amennyi szavazati joggal rendelkező tag jelenléte a határozatképességéhez szükséges lenne közgyűlés tartása esetén.
- A határozathozatal napja a szavazási határidő utolsó napja. Az Elnök a határidő lejártát követő 8 (nyolc) napon belül a közgyűlési határozatoknál leírt szabályok betartásával értesíti a tagokat az írásbeli szavazás eredményéről, valamint a meghozott határozatokról.
- Az Elnök a kitűzött napirendre közgyűlést hív össze, ha a tagok 1/3-a közgyűlés megtartását kívánja.

h) Amennyiben a Közgyűlés nem határozatképes, a Közgyűlést el kell halasztani. A határozatképesség hiánya miatt ismételten – legalább 3, feljebb 15 napon belül – összehívott Közgyűlés az eredeti napirendben felvetett kérdésekben a megjelentek számára való tekintet nélkül határozatképes, ha ezen következményekről előzetesen (a meghívóban) tájékoztatják a tagokat.

i) A Közgyűlés határozatait – a h) pontban rögzített kivétellel – egyszerű szótöbbséggel hozza, szavazategyenlőség esetén az Elnök ismételt szavazást – szükség esetén a szavazásra bocsátott kérdés, határozati javaslat újbóli megvitatását – rendeli el. A szavazást addig kell folytatni, amíg a szavazategyenlőség fennáll. Amennyiben a szavazategyenlőség többszöri szavazás ellenére is fennáll, a javaslatot elvetettnek kell tekinteni.

j) A Társaság Alapszabályának módosításához a jelen lévő tagok háromnegyedes szótöbbséggel hozott határozata szükséges. Az Egyesület céljának módosításához és a Társaság megszűnéséről szóló közgyűlési döntéshez a szavazati joggal rendelkező tagok háromnegyedes szótöbbséggel hozott határozata szükséges.

k) A Közgyűlés határozatait nyílt szavazással hozza, de a Közgyűlés jelenlévő tagjai 1/3-ának javaslatára titkos szavazást rendelhet el, továbbá dönthet úgy, hogy a határozat minősített szótöbbséggel érvényes. A tisztségviselők választása titkos szavazással történik. Minden tagot egy szavazat illet meg. A Közgyűlés üléséről jegyzőkönyvet kell készíteni.

l) A 2. c.2) pontban említett közhasznúsági jelentésnek – melyet a Társaság köteles a tárgyévut követő évben, legkésőbb június 30-áig honlapján a nyilvánosság számára elérhető módon közzétenni – tartalmaznia kell:

- 1.1) a számveteli beszámolót,
- 1.2) a költségvetési támogatás felhasználását,
- 1.3) a vagyon felhasználásával kapcsolatos kimutatást,
- 1.4) a cél szerinti juttatások kimutatását,
- 1.5) a központi költségvetési szervtől, az elkülönített állami pénzalaptól, a helyi önkormányzattól,

- 1.6) települési önkormányzatok társulásától és mindezek szerveitől kapott támogatás mértékét,
- 1.7) a közhasznú szervezet vezető tisztségviselőinek nyújtott juttatások értékét, illetve összegét,
- 1.8) a közhasznú tevékenységről szóló rövid tartalmi beszámolót.

3. Elnökség

a) A Társaság Elnöksége az Elnökből, az Alelnökből és 9 választott tagból (együtt Elnökségi Tagok), azaz 11 főből áll. Az Elnökség látja el a Társaság ügyvezetését és irányítja, koordinálja a Társaságban folyó szakmai munkát. A Társaság Elnökségét, azaz a Társaság Elnökét, Alelnökét és az Elnökség tagjait, a Közgyűlés választja 3 (három) évi időtartamra.

b) Elnökségi tagnak egyesületi tagsággal rendelkező személy, akinek a jelölését és megválasztását a Közgyűlés – az Alapszabálynak megfelelő rendben – megszavazta.

c) A 3 évenként sorra kerülő Elnökségválasztó Közgyűlés előtt legkésőbb 30 nappal a lelépő Elnökség 5 tagú Jelölőbizottságot küld ki, amelynek tagjai a szakosztályi és a korábbi Elnökökből kerülnek ki. A Jelölőbizottság a tagság körében végzett tájékozódás alapján javaslatot tesz a megválasztandó Elnök, Alelnök és az Elnökségi tagok személyére. A jelöltlistát az Elnökség legkésőbb 8 nappal a Közgyűlés előtt ismerteti a tagsággal oly módon, hogy a jelöltlistát a Társaság honlapjára felteszi, valamint a Társaság tagjait írásban (e-mailben vagy levélben) értesíti.

d) Az Elnökség határozathozatalában nem vehet részt az a személy, aki vagy akinek közeli hozzátartozója [Ptk. 8:1 § (1) 1. pont], élettársa (a továbbiakban együtt: hozzátartozó) a határozat alapján kötelezettség vagy felelősség alól mentesül, vagy bármilyen más előnyben részesül, illetve a megkötendő jogügyletben egyébként érdekelt. Nem minősül előnynek a Társaság cél szerinti juttatásai keretében a bárki által megkötés nélkül igénybe vehető nem pénzbeli szolgáltatás, illetve a Társaság által tagjának, a tagsági jogviszony alapján nyújtott, Alapszabálynak megfelelő cél szerinti juttatás.

e) Az Elnökség feladata:

- e.1) összehívja a Közgyűlést,
- e.2) irányítja és szervezi a Társaság folyamatos működését,
- e.3) kidolgozza, és Közgyűlés elé terjeszti a Társaság éves költségvetését/beszámolóját és mérlegét, valamint a közhasznúsági jelentést,
- e.4 felkér könyvvizsgálót a Társaság könyvelési feladatainak ellátására, szükség esetén visszahívja a könyvvizsgálót,
- e.4) javaslatokat készít a Társaság tevékenységét, gazdálkodását meghatározó kérdésekre,
- e.5) előkészíti, meghirdeti és elbírálja a cél szerinti juttatásra kiírandó pályázatokat, valamint maga is pályázik támogatásokért,
- e.6) előkészíti a Közgyűlés hatáskörébe tartozó valamennyi döntést,
- e.7) szervezi és koordinálja a Társaság és a különböző hazai és nemzetközi szervezetek kapcsolatait,
- e.8) gondoskodik a közgyűlési határozatok végrehajtásáról, és nyilvántartásáról,
- e.9) dönt a tagsági ügyekben (felvétel, törlés, kizárás, kilépés), s a tagokról nyilvántartást vezet,
- e.10) véleményt és javaslatot alakít ki a Társaság tagokat érintő kérdésekben, és védi érdekeiket,
- e.11) elbírálja a benyújtott panaszokat, felszólalásokat,

- e.12) dönt a nemzetközi szervezetekben történő képviselet személyi kérdéseiről, megválasztja a Nemzetközi Szociológiai Társaságba és az Európai Szociológiai Társaságba a Társaság képviselőjét
- e.13) kezeli a Társaság működése során felhalmozódott vagyont,
- e.14) végrehajtja azokat a feladatokat, amelyekkel a Közgyűlés megbízza,
- e.15) dönt minden olyan kérdésben, amely nem tartozik a Közgyűlés kizárólagos hatáskörébe,
- e.16) irányítja a Társaság tevékenységét két közgyűlés között,
- e.17) az Alapszabály kiegészítéseként kidolgozza a Társaság Szervezeti- és Működési Szabályzatát,
- e.18) megbízza a Szociológiai Szemle főszerkesztőjét,
- e.19) dönt a tagok tagdíjának összegéről, fizetése módjáról,
- e.20) felkéri a Társaság egy-egy tagját, hogy elnököljék azon bizottságokat, amelyek a Társaság által alapított szakmai díjakkal összefüggésben javaslatokat tesznek a díjazottakra; jóváhagyja a bizottsági elnökök által a bizottság összetételére az Elnökségnek tett javaslatait; jóváhagyja a bizottságok által díjazandó személyek díjazását,
- e.21) ellátja azokat a feladatokat, amelyeket jogszabály a hatáskörébe utal.

f) Az Elnökség az ügyrendjét, az Elnökségen belüli munkamegosztást saját hatáskörében határozza meg. Az Elnök és az Alelnök munkamegosztását az Elnökség alakítja ki.

g) Az Elnökség üléseit az Elnök szükség szerint, de évente legalább négy alkalommal hívja össze, a napirend közlésével. Az ülés akkor határozatképes, ha azon az Elnökségi tagok több mint a fele jelen van. Határozatait az Elnökség egyszerű szótöbbséggel, nyílt szavazással hozza. Szavazategyenlőség esetén az Elnök ismételt szavazást – szükség esetén a szavazásra bocsátott kérdés, határozati javaslat újbóli megvitatását – rendeli el. A szavazást addig kell folytatni, amíg a szavazategyenlőség fennáll. Amennyiben a szavazategyenlőség többszöri szavazás ellenére is fennáll, a javaslatot elvetettnek kell tekinteni.

4. A Társaság Elnöke

a) Az Elnök képviseli a Társaságot mind a hazai, mind a nemzetközi tudományos és egyéb szervezetekben. Elnöki tisztséget élete során bárki legfeljebb kétszer viselhet.

b) A Társaság Elnöke:

- b.1) jogosult a Társaság önálló képviseletére,
- b.2) önállóan jogosult a bankszámla feletti rendelkezésre,
- b.3) önálló utalványozási joggal rendelkezik,
- b.4) vezeti a Közgyűlést és az Elnökség üléseit,
- b.5) ellátja a Közgyűlés és az Elnökség által rábízott feladatokat,
- b.6) ellát minden olyan ügyet, amely nem tartozik a Közgyűlés, Elnökség kizárólagos hatáskörébe,
- b.7) gyakorolja a munkáltatói jogokat a Társaság alkalmazottai felett,
- b.8) beszámol a Közgyűlésnek a Társaság ügyeinek intézéséről,
- b.9) felügyeli a Társaság adminisztrációját ellátó Titkár munkáját,
- b.10) koordinálja a könyvvizsgáló munkáját,
- b.11) ellenőrzi a Társaság kifizetéseit,

- b.12) sürgős esetekben eljárhat az Elnökség helyett, köteles azonban döntéséről az Elnökséget annak következő ülésén – tájékoztatni, döntése jóváhagyása céljából,
- b.13) az Elnökségválasztó Közgyűlésen, de legkésőbb az azt követő 8 napon belül kinevezheti azt az Elnökségi tagot, aki jogosult a Társaság önálló képviseletére,
- b.14) kinevezi a Titkárt, a Megbízott Titkárt, és az önálló képviseleti joggal rendelkező Elnökségi taggal együttesen – közös döntés alapján – kinevezhet egy, a bankszámla felett rendelkező személyt,
- b.15) ellátja mindazokat a feladatokat, amely az Alapszabály rendelkezései szerint az Elnök feladatkörébe tartozik.

5. A Társaság Alelnöke

Az Elnökség ügyrendjében meghatározott módon segíti az Elnököt tevékenysége ellátásában. Az Alelnök szükség szerint, az Elnök vagy az Elnökség felkérésére helyettesíti az Elnököt, és ellátja az Elnökség által rábízott feladatokat. Jogosult a bankszámla feletti rendelkezésre.

6. Titkár

A mindenkori Titkár az Elnök és az Elnökség útmutatása alapján szervezi a Társaság rendezvényeit, vezeti a Társaság adminisztrációját, ellátja az ezzel járó feladatokat. A Társaság Titkárát az Elnök nevezi ki az Elnökségválasztó Közgyűlésen, de legkésőbb az azt követő 8 napon belül. Titkárnak kizárólag egyesületi tagsággal rendelkező személy nevezhető ki; a Titkár tisztségét a kijelölt személynek írásban (levélben vagy e-mailben) el kell fogadnia.

7. Megbízott Titkár

Az Elnök az Elnökség tagjainak sorából, a Titkár tartós akadályoztatása esetén (pl. betegség, huzamosabb külföldön való tartózkodás, szülés miatti távollét stb.), – az akadályoztatás idejére – Megbízott Titkárt nevezhet ki. A Megbízott Titkár ellátja a Titkár feladatait azzal, hogy az Elnök korlátozhatja a képviseleti jog terjedelmét. A Megbízott Titkár megbízatása az akadályoztatás megszűnéséig vagy visszavonásig tart.

8. Bankszámla feletti rendelkezésre jogosult további személy (Bank előtti képviselő)

Az Elnök, az önálló képviseleti joggal rendelkező Elnökségi taggal együttesen – közös döntés alapján – kinevezhet további egy személyt, aki önállóan jogosult a Társaság bankszámlája és házipénztára feletti rendelkezésre. A megbízatás visszavonásig tart és nem terjed ki a Társaság egyéb jogviszonyaiban való képviseletre. A bank előtti képviselőnek megválasztott személy az Elnök, az önálló képviseleti joggal rendelkező Elnökségi tag, vagy a Titkár utasítása alapján jár el és beszámolási kötelezettséggel tartozik az Elnökség felé.

9. Bizottságok

A Társaság Elnöksége a szakosztályokkal való konzultáció után bizottságokat állíthat fel. A bizottságok egyes feladatok ellátására, bizonyos előterjesztések kidolgozására, jelentések összeállítására hozhatók létre.

10. Felügyelő Bizottság

a) A Társaság működését és gazdálkodását – az Alapszabály IV.5. pontjában írt esetben, továbbá amennyiben a Ptk. 3:82.§ (1) bekezdése alapján a Társaság köteles felügyelőbizottságot létrehozni – a Közgyűlés által megbízott (megválasztott), háromtagú Felügyelő Bizottság ellenőrzi. A Felügyelő Bizottság feladata az egyesületi szervek, valamint a jogszabályok, az Alapszabály és az egyesületi határozatok végrehajtásának, betartásának az ellenőrzése.

b) Tagjai megbízatása három éves időtartamra, illetve visszahívásukig szól. A Felügyelő Bizottság tagjai maguk közül választanak elnököt. Nem lehet a Felügyelő Bizottság elnöke vagy tagja, illetve könyvvizsgálója az a személy, aki

- b.1) az Elnökség elnöke vagy tagja,
- b.2) a Társasággal a megbízatásán kívüli más tevékenység kifejtésére irányuló munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll, ha jogszabály másképp nem rendelkezik,
- b.3) a Társaság cél szerinti juttatásából részesül – kivéve a bárki által megkötés nélkül igénybe vehető nem pénzbeli szolgáltatásokat, és a Társaság által tagjának a tagsági jogviszony alapján nyújtott, létesítő okiratnak megfelelő cél szerinti juttatást -,
- b.4) ha a b.1)–b.3) pontban meghatározott személyek hozzátartozója, illetve
- b.5) akivel szemben jogszabály alapján kizáró ok áll fenn, vagy összeférhetetlen.

c) A Felügyelő Bizottság üléseit szükség szerint, az ellenőrzési feladatokhoz igazodóan, de évente legalább 3 alkalommal tartja. A Felügyelő Bizottság akkor határozatképes, ha minden tagja jelen van. Határozatait egyszerű szótöbbséggel, nyílt szavazással hozza. A Felügyelő Bizottság ülését annak elnöke hívja össze írásban (levélben vagy e-mailben) oly módon, hogy a Felügyelő Bizottság tagjai az ülés időpontjáról és napirendjéről az ülés időpontja előtt legalább 8 nappal tudomást szerezzenek.

d) A Felügyelő Bizottság – amennyiben az elnöke így dönt – videókonferencia útján is tarthat ülést. A meghívóban a részvételhez szükséges linket, illetve egyéb adatokat közölni kell. A videókonferencián a bizottsági tagok olyan alkalmazás útján vehetnek részt, amely alkalmazás lehetővé teszi, hogy

- a bizottsági tagok egymás személyét azonosítani tudják az online hang- és képközvetítés útján;
- mindhárom bizottsági tag az üléshez hozzá tudjon szólni;
- mindhárom bizottsági tag a másik két tagot látja és hallja. A Felügyelő Bizottság ülésének megtartására olyan alkalmazást kell választani, amely széleskörűen elérhető és alkalmazása nem igényel felhasználói szintűnél mélyebb számítástechnikai ismereteket.

Videókonferenciás felügyelő bizottsági ülés esetén a szavazásokat egy a személyes azonosítást kétségkívül lehetővé tevő online szavazófelületen kell lebonyolítani. A jegyzőkönyvet videókonferenciás felügyelő bizottsági ülés esetében csak a bizottság elnöke írja alá, jelenléti ív nem készül, annak igazolását, hogy mindhárom bizottsági tag részt vett az ülésen – lehetőség szerint az alkalmazásból letöltött vagy kifényképezett formában – a jegyzőkönyvvel együtt kell őrizni.

e) A Felügyelő Bizottság ellenőrzi, hogy a Társaság a hatályos jogszabályoknak, az Alapszabályban foglaltaknak és a belső szabályzatoknak megfelelően működik és gazdálkodik. Ennek során a vezető tisztségviselőktől jelentést, a Társaság bármely munkavállalójától pedig tájékoztatást vagy felvilágosítást kérhet, továbbá betekinthez a Társaság könyveibe és irataiba, illetve megvizsgálhatja azokat.

f) A Felügyelő Bizottság tagja a Társaság Közgyűlésén és az Elnökség ülésén tanácskozási joggal részt vehet, kezdeményezheti azok összehívását, illetve azokon részt vesz, ha jogszabály vagy az Alapszabály így rendelkezik.

g) A Felügyelő Bizottság köteles a Közgyűlést tájékoztatni, és annak összehívását kezdeményezni, ha arról szerez tudomást, hogy

- g.1) a Társaság működése során olyan jogszabálysértés vagy a Társaság érdekeit egyébként súlyosan sértő esemény (mulasztás) történt, amelynek megszüntetése vagy következményeinek elhárítása, illetve enyhítése a Közgyűlés döntését teszi szükségessé,
- g.2) a vezető tisztségviselők felelősségét megalapozó tény merült fel.

h) Ha az Elnökség a Felügyelő Bizottság indítványának megtételétől számított 30 napon belül nem hívja össze a Közgyűlést, úgy arra a Felügyelő Bizottság is jogosult.

i) Ha a Közgyűlés a törvényes működés helyreállítására a szükséges intézkedést nem teszi meg, a Felügyelő Bizottság haladéktalanul értesíti a törvényességi felügyeletet ellátó ügyészséget.

j) A Felügyelő Bizottság évente egyszer beszámol a Közgyűlésnek a Társaság működéséről és gazdálkodásáról, az ezzel kapcsolatos előterjesztések kötelező megvizsgálása alapján.

k) A Felügyelő Bizottság egyebekben az általa megállapított és elfogadott ügyrend szerint működik.

VII.

A Társaság megszűnése

1. A Társaság megszűnik:

- a) ha feloszlását a Közgyűlés kimondja,
- b) más társadalmi szervezettel való egyesülését a Közgyűlés elhatározza,
- c) az arra jogosult szerv feloszlítja, vagy megszűnését megállapítja,
- d) az Egyesület megvalósította célját vagy céljának megvalósítása lehetetlenné vált, és új célt nem határoztak meg; vagy
- e) az Egyesület tagjainak száma hat hónapon keresztül nem éri el a tíz főt.

feltéve mindegyik esetben, hogy a Társaság vagyoni viszonyainak lezárására irányuló megfelelő eljárás lefolytatását követően a bíróság a Társaságot a nyilvántartásból törli.

2. A Társaság más jogi személlyé nem alakulhat át, csak egyesülettel egyesülhet és csak egyesületekre válhat szét.

VIII.

A Szociológiai Szemle

1. A Társaság által kiadott Szociológiai Szemle szakmailag független, a nemzetközi standardok szerint lektorált folyóirat. Gazdasági működését a Társaság felügyeli, pénzügyeinek kezelése a Társaság bankszámláján történik. A Szociológiai Szemle nem önálló jogi személy.
2. A folyóirat célja a hazai és esetenként jelentős külföldi szociológiai eredmények közlése és szélesebb körű terjesztése, szakmai fórum biztosítása, továbbá a magyar szociológia nemzetközi kapcsolatrendszerének erősítése.
3. A folyóirat működését a főszerkesztő, a főszerkesztő-helyettes, a szerkesztőség és a szakértői testület látja el. Feladatuk és kötelességük a folyóirat céljai legjobb tudásuk szerinti elősegítése és megvalósítása. A szerkesztőség legalább egy tagja tanácskozási joggal részt vesz az Elnökségi üléseken.
 - a) A folyóirat főszerkesztőjét a Társaság Elnöksége bízza meg. A főszerkesztő a folyóirat működéséért, továbbá a Társaság folyóirattal összefüggő tevékenységéért és kötelezettségeiért teljes felelősséggel tartozik. A főszerkesztő a szerkesztőség nevében évente beszámol a lap működéséről a Társaság éves Közgyűlésén. A szerkesztőség tagjait a főszerkesztő kéri fel.
 - b) A szakértői testület a lap konzultatív testülete. A szakértői testületet a főszerkesztő bízza meg, aki a szakértői testület tagjait a szerkesztőséggel egyeztetve kéri fel

IX.

Etikai normák

4. A szociológus tevékenységére vonatkozóan a Társaság Etikai kódexet alakított ki, emellett elfogadja és tagjainak követésre ajánlja a Magyar Tudományos Akadémia Tudományetikai Bizottságának tudományetikai kódexét, továbbá az ISA Etikai Kódexét is.
5. A Társaság saját Etikai kódexe, a Magyar Tudományos Akadémia Tudományetikai Bizottságának tudományetikai kódexe és az ISA Etikai Kódexe az Alapszabály mellékletét képezik.
6. Etikai vitákban a Társaság Etikai kódexében (melléklet) lefektetett elvek alapján az Elnökség vagy az Elnökség által felkért eseti bizottság jár el.

X.

Záró rendelkezések

1. A Társaság tevékenységéről rendszeresen tájékoztatja – elektronikus hírlevél formájában – a tagokat, a nyilvánosságot. Hírlevelét, a Társaság működésének számszerű adatait, Alapszabályát a honlapján (www.szociologia.hu) mindenki számára lehívhatóvá, megtekinthetővé, letölthetővé teszi.
 - a) A testületi szervek döntéseit az Elnökség nyilvántartja a határozatok tárában vagy elektronikusan egy erre szolgáló mappában. Ebben fel kell tüntetni a döntések tartalmát, időpontját, hatályát, a támogatók és ellenzők számarányát (nyílt szavazás esetén) személyét.
 - b) Az Elnök gondoskodik a szervezet döntéseinek érintettekkel való közléséről írásban (e-mailben vagy levélben), igazolható módon.
 - c) A testületi szervek döntéseit a Társaság a honlapján hozza nyilvánosságra.
 - d) A Társaság működésével kapcsolatban keletkezett iratokba bármelyik tag betekinthat, a szervezet székhelyén előre egyeztetett időpontban, vagy elektronikusan, e-mailben megküldve.

Az éves közhasznúsági jelentésbe tagsági viszonytól függetlenül bárki betekinthez, illetőleg abból saját költségére másolatot készíthet.

- e) A szervezet működésének módjáról, szolgáltatásai igénybevételének módjáról, valamint beszámolói közléseiről, továbbá a közhasznúsági jelentésről időszaki kiadványaiban és honlapján tájékoztatja a nyilvánosságot.
- f) A Közgyűlés és az Elnökség határozatait az Egyesület az honlapján is nyilvánosságra hozza.

- 2. A jelen Alapszabályban nem szabályozott kérdésekre a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) és az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (Ectv.) rendelkezései az irányadóak.

Jelen módosított Alapszabályt a Társaság Közgyűlése egyhangú szavazással elfogadta.

Budapest, 2025. május 9.

ZÁRADÉK

Alulírott dr. Nagy Beáta megválasztott Elnök igazoljuk, hogy az Alapszabály egységes szerkezetbe foglalt szövege megfelel az Alapszabály 2025. május 9. napján elfogadott módosítások alapján hatályos tartalmának.

Az Alapszabály módosítására és az egységes szerkezetű okirat elkészítésére az online Közgyűlés és az online felügyelő bizottsági ülés lehetőségének megteremtése, az etikai kódexek megalkotása és beillesztése, illetve a Társaság működésével kapcsolatban megfogalmazódott új igények adtak okot.

Dr. Nagy Beáta megválasztott Elnök

Előttünk mint tanúk előtt:

1. név:	2. név:
lakcím:	lakcím:
szem. ig. sz.:	szem. ig. sz.:
aláírás:	aláírás:

Mellékletek

1. Melléklet

A Magyar Szociológiai Társaság Etikai Kódexe

Preambulum

Az elmúlt időszakban jelentősen megváltoztak a tudományos munkára vonatkozó etikai, adatvédelmi, átláthatósági irányelvek. Ezeknek az irányelveknek a hazai adaptációja, átgondolása nem várathat magára. Amellett, hogy a Magyar Szociológiai Társaság (MSZT) azt ajánlja a tagjai számára, hogy kövessék az [International Sociological Association](#) és az [MTA Tudományetikai Bizottságának tudományetikai elveit](#), fontosnak látja, hogy az ezekben is megfogalmazott elveket a hazai szociológiai kutatáshoz és oktatáshoz illeszkedően adaptálja és kiegészítse.

Az Etikai Kódex elsődleges célja, hogy védelmet nyújtson azoknak a csoportoknak és egyéneknek, akik bármilyen módon részt vesznek a szociológusokkal közös munkában (például kutatásban, oktatásban, tudományos ismeretterjesztésben). Célja emellett az is, hogy az etikai kódex elvei alapján dolgozó oktatókat és társadalomkutatókat az őket és kutatásaikat érő támadásoktól megvédje.

A Kódex a Magyar Szociológiai Társaság tagjaira érvényes, de célul tűzi ki azt is, hogy a szélesebb kutatói közösségben és a társadalomban is erősítse a szociológiai munkával kapcsolatban megfogalmazott etikai várakozásokat övező konszenzust.

Ezért a Társaság Közgyűlése az alábbi etikai kódexet fogadja el.

I. Általános elvek

A Magyar Szociológiai Társaság tagjai munkájuk során elkötelezik magukat az emberi méltóság tiszteletben tartása és a szakmai tisztesség elveinek érvényesítése mellett. A Magyar Szociológiai Társaság tagjai azon dolgoznak, hogy megbízható és érvényes tudományos munkájukkal hozzájáruljanak az emberi életfeltételeinek javításához.

Az MSZT tagjai szem előtt tartják a tágabb tudományos közösségben is elfogadott szakmai értékeket, így a Magyar Tudományos Akadémia Tudományetikai kódexében meghatározott elveket, amelyeket a szociológia sajátosságai szerint, arra adaptálva alkalmaznak. Így az MSZT tagjai az alábbi elvek szerint végzik munkájukat.

a) Az emberi méltóság tiszteletben tartása

A szociológiai kutatások célja nem lehet emberek és társadalmi csoportok testi épségének veszélyeztetésére, társadalomból történő kizárására, diszkriminálására, ill. az emberi szenvedés elősegítésére irányuló, azokat lehetővé tevő vagy megkönnyítő hatalomtechnikai vagy egyéb fajta eszközök ki- vagy továbbfejlesztése.

Az MSZT tagjai a kutatásaik során, vagy annak eredményeinek publikálásakor elkerülik a kutatásokban résztvevők emberi méltóságának megsértését és tartózkodnak a kutatásban megismerni szándékozott egyének és társadalmi csoportok dehumanizáló, sértő ábrázolásától.

Munkájukat kutatóként, kutatásvezetőként, és a különféle intézményi pozíciókban is diszkriminációtól mentesen végzik. Törekednek a nemi, vallási, vagy egyéb diszkrimináció feltárására és

megszüntetésére és nem segédkeznek önkényuralmi, illetve antidemokratikus törekvések megvalósításában.

Amennyiben környezetükben a fenti elvekkel ellentétes folyamatokat tapasztalnak, vagy munkájuk eredményeit a fenti elvekkel ellentétesen használják, erre lehetőségeikhez mértén felhívják a szakmai és szélesebb közvélemény figyelmét.

Az MSZT tagjai munkájuk során ragaszkodnak a károkozástól való mentesség elvéhez, és a kutatási alanyok védelméhez. A szociológiai kutatás során alapvető erkölcsi követelmény, hogy a kutatók ne okozzanak emberi szenvedést a kutatásban résztvevők, a kutatott személyek, csoportok, társadalmak körében.

b) A szakmai tisztesség elveinek képviselete:

A kutatásban való részvétel önkéntessége: A kutatók a kutatási folyamat során törekednek kutatás céljainak és módszereinek bemutatására a kutatásban résztvevők számára. Az aktív emberi közreműködéssel zajló kutatásokban való részvétel csakis önkéntes lehet, a részvételnek tudatos döntésen kell alapulnia.

A kutatás átláthatósága: A célok, a kutatás módszereinek és az eredmények bemutatása mellett - amennyiben ez más etikai elvekkel nem ütközik - a kutatók nyilvánosságra hozzák a kutatási adatok hozzáférhetőségének helyét és módját (ide tartozik mindennemű olyan forrás, amelyből a kutatók dolgoznak: kérdőíves adatok, interjúk, levéltári források, megfigyelési dokumentumok, stb.). A kutató a nyilvánosan közölt adatoknál, publikációknál mindig jelzi, hogy az adott kutatás milyen finanszírozással valósul(t) meg.

Az eljárások és értelmezések szakszerűsége: A kutatók munkájuk során a szakmai alaposság szem előtt tartásával dolgoznak. Törekednek az alkalmazott eljárások, elemzési módszerek szabatos bemutatására, az értelmezések korlátainak, és az eredmények alkalmazásában rejlő lehetőségek, veszélyek és jogosnak tekinthető igények világossá tételére. A kutatási eredmények értelmezése és a következtetések levonása a bemutatott adatokon és eljárásokon alapuljon. Törekedni kell a bemutatott elemzés, gondolatmenet helyességének legalább elméleti szinten való ellenőrizhetőségére. A szakszerűséget politikai, gazdasági vagy más érdekek nem írhatják felül.

Reflexió a kutatást és oktatást befolyásoló tényezőkre: A kutatók törekednek a kutatási eredményeket és azok értelmezését befolyásoló torzító hatások feltárása és kiküszöbölése, vagy legalábbis az arra történő reflexióra. Amennyiben munkájukat közvetlen politikai, gazdasági, más jól meghatározható csoport, illetve szervezeti érdekek befolyásolják, ezt a kutatás résztvevői tudomására hozzák, illetve az eredmények közlésekor a szakmai, vagy szélesebb nyilvánosság tudomására is hozzák.

Mások munkájának tiszteletben tartása: Igyekeznek elfogulatlanul bemutatni mások munkáját, pontosan megadják és bemutatják a hivatkozásokat és forrásokat. A kollégák szakmai integritását tiszteletben tartják eredményeiket becsületesen kezelik. Mások munkájának megjelölés nélküli felhasználása súlyos etikai vétség.

Hozzáférhetőség: A kutatók kutatási adatkezelési tervet készítenek, amelyben kitérnek a kutatási adatok tárolásának, hozzáférhetőségének és megosztásának szabályozására. A közpénzből finanszírozott kutatások során keletkezett kutatási adatokra közkincs-ként/közjószág-ként tekintenek és törekednek az adatokhoz való hozzáférés biztosítására. Amennyiben a kutatás célja megengedi és arra alehetőségek adóttak, a kutatók törekednek arra, hogy a kutatásban létrejött tudást a vizsgált emberekkel, közösségekkel megosszák. Közpénzből finanszírozott kutatás alatt minden olyan kutatást értünk, amelyet részben vagy teljesen, közvetve vagy közvetlenül az állam, állami szerv, vagy az állam által alapított, ill. finanszírozott szervezet finanszírozott.

A kutatási eredmények megvitathatósága: Nem zárkoznak el a kutatási folyamat vagy a kutatási eredmények megvitatása elől. Törekednek olyan szakmai közélet megteremtésére, amely biztonságos

környezetet teremt az egymástól eltérő vélemények megfogalmazásához. A kutatási eredmények vitáit nemi, életkori, vallási vagy egyéb diszkriminációtól mentesen szervezik meg.

Felelősséget viselnek az eljövendő tudományos nemzedékek iránt: A fiatal kutatók irányítása, oktatása során különös figyelmet fordítanak az etikai normák közvetítésére és tiszteletben tartására.

II. A kutatási adatok gyűjtése és nyilvánossága

A Magyar Szociológiai Társaság tagjai jogszabályi kötelezettségeik betartása mellett törekednek arra, hogy:

- A kutatási adatok gyűjtése a szakszerűség elvei alapján történjen.
- A gyűjtött adatok köréről, az adatgyűjtés céljáról a kutatás alanyai részletes tájékoztatást kapjanak.
- A kutatás során az alanyok személyiségi jogait tiszteletben tartásák
- A kutatásban résztvevők, ill. a kutatás alanyainak személyes adatainak publikálása során az adatvédelmi kéréseket, megkötéseket és megállapodásokat tiszteletben tartásák.
- A kutatási adataikat minél átláthatóbban és nyilvánosabban helyezték el a kutatás lezárultával, lehetőség szerint a kutatási intézmény adatrepozitóriumában vagy más, központi adatrepozitóriumban.
- A kutatás során gyűjtött adatokat olyan formátumban, olyan helyre helyezték el, hogy azokról minél több információ könnyen megtalálható legyen.
- A kutatási adataik mellé minél teljesebb körű metaadatokat és értelmező dokumentumokat (kérdőív, interjú vezérfonal, szoftverek, a finanszírozó kiléte, stb.) társítanak. Törekedjenek arra, hogy a kutatási adatok a lehető legegyszerűbben váljanak kereshetővé, értelmezhetővé, valamint arra, hogy az adatok minősége, megbízhatósága mások számára is megítélhető legyen, ideális esetben ezek alapján a kutatási eredmények reprodukálhatóvá váljanak.
- Kutatási adataikat lehetőleg nyilvános hozzáféréssel helyezték el, de vegyék figyelembe a nyilvánosságra hozatal korlátait is, a „nyílt, amennyire lehetséges; zárt, amennyire szükséges” elv¹ szerint járjanak el;
- A kutatási adataikat az adott kutatásban résztvevő kutatókkal (és ha szükséges, egyéb, a kutatási adatokban valamilyen módon érintett személyekkel) egyeztetve tegyék nyilvánossá;
- Kutatási adataikhoz lehetőleg olyan adatformátumokat válasszanak, amelyeket a kutatók széles körben, könnyen tudnak újrahasználni, az azokban mentett adatokat értelmezni, elemezni (pl. gyakran használt file-formátumokat használjanak);
- A forrásaikkal előre egyezzenek meg az általuk átadott adatok, mérések, fájlok, információk sorsáról, amit hozzájárulási nyilatkozatban, lehetőleg írásban vagy hangfelvételen rögzítsék, ezeket a megállapodásokat tartásák be, azaz
 - ajánlják fel a személyes adatok és a többi információ elkülönített tárolását;
 - a lehető legjobban ügyeljenek a szenzitív adatok védelmére - anonimizálással, hasheléssel, vagy egyéb, arra alkalmas módszerekkel;
 - ajánlják fel forrásaiknak a kutatási adatok megőrzését, későbbi egyéb kutatásokra való felhasználásra bocsátását. Törekedjenek arra, hogy a megőrzés és a megosztás meg is valósuljon;
 - publikáció során igyekezzenek ingyenesen hozzáférhető repozitóriumban az adatokat is publikálni.

¹ Annalisa Landi, Mark Thompson, Viviana Giannuzzi, Fedele Bonifazi, Ignasi Labastida, Luiz Olavo Bonino da Silva Santos, Marco Roos; The “A” of FAIR – As Open as Possible, as Closed as Necessary. *Data Intelligence* 2020; 2 (1-2): 47–55. doi: https://doi.org/10.1162/dint_a_00027

Más kutatásból származó kutatási adatok újrahasználatakor hivatkozzanak az eredeti kutatócsoportra, kutatásra, valamint egyértelműen tüntessék fel a kutatási adatok forrását is.

III. A kutatás finanszírozása

A kutatók a kutatási folyamat során mindig feltüntetik, hogy:

- a kutatást milyen szervezet alkalmazásában, tagjaként végzik,
- a kutatást milyen szervezet, milyen kutatástámogatási formában finanszírozza.

Ezeket az információkat a kutatás során a kutatási alanyok tudomására hozzák, valamint a kutatáshoz kapcsolódó publikációkon feltüntetik.

Amennyiben a kutatás finanszírozója a kutatással kapcsolatban konkrét elvárásokat fogalmaz meg, ezeket a publikációkban és a kutatási anyagokban jelzik.

A kutatók nem fogadhatnak el olyan feltételeket szabó támogatást, amely a kutatás szakszerűségének és az alanyok védelmének elveivel (azaz az e kódex Általános elvek részében megfogalmazott elvekkel) összeegyeztethetetlen.

A kutatók a kutatási eredmények közzétételének feltételeiről a finanszírozóval kötött szerződésben rendelkeznek. Olyan szerződést, amely alapján a kutatás eredményeinek közlését a finanszírozó megakadályozhatja vagy késleltetheti csupán azért, mert az eredményekkel nem ért egyet, méltányolható üzleti érdekek esetén kötnek meg. A tag szakmai érdeksérelem esetén állásfoglalást kérhet az Elnökségtől.

A kutatók felelőssége a támogatók előzetes tájékoztatása a kutatás folyamatáról, a betartandó elvekről és a szakszerűség, adatvédelem, stb., elveiről, valamint a kutatással járó kockázatokról is.

IV. A kutatási eredmények közzététele

A kutatási eredmények közzététele során a kutatók törekednek arra:

- hogy meggyőzően bizonyítsák a kutatási adatok és az abból levont következtetések közötti koherenciát.
- hogy megteremtsék az eredmények minél szélesebb hozzáférhetőségét, és publikációikat vagy azok szerzői változatát lehetőség szerint nyílt hozzáférésű platformokon helyezze el.
- hogy publikációiban jelezzék a finanszírozásból vagy egyéb körülményből adódó, az eredményekre esetlegesen hatással lévő érdekellentéteket, konfliktusokat, befolyásoló tényezőket.
- mindig világosan, egyértelműen közöljék a kutatáshoz kapcsolódó minden publikáción a kutatást végző szervezet nevét és a kutatás anyagi létrejöttének hátterét
- amennyiben a kutatás tervezése, az adatok gyűjtése, vagy az eredmények közzététele során mesterséges intelligenciát vesz igénybe, ezt a kutatáshoz kapcsolódó publikációkban jelzi.

2. Melléklet: a Magyar Tudományos Akadémia Tudományetikai Bizottsága tudományetikai kódexének elérhetősége

<https://mta.hu/hatteranyagok/tudomanyetikai-bizottsag-105786>

3. Melléklet: az International Sociological Association / a Nemzetközi Szociológiai Társaság tudományetikai kódexének elérhetősége

<https://www.isa-sociology.org/en/about-isa/code-of-ethics>